

Stufi in internationaal perspectief

De minister heeft een nieuwe kamerbrief (5/4/2013) over de studiefinanciering in het hoger onderwijs uitgebracht, teneinde de Nederlandse plannen met de stufi-arrangementen in acht andere landen te vergelijken.¹ Haar verhaal rammelt nogal. Laat ik beginnen met twee aperte onjuistheden. Zij merkt op “dat er geen voorbeelden bekend zijn van landen met een vergelijkbare basisbeurs als in Nederland” (p.3). En hoe zit het dan met Duitsland? Daar krijgen ouders van studerende kinderen maandelijks 184 à 215 euro kinderbijslag per kind, desgewenst te vervangen door €7008 kinderaftrek op de aangifte Inkomstenbelasting).² Qua hoogte komt dat dus aardig overeen met de Nederlandse basisbeurs. Om de afschaffing van de basisbeurs en de uitbreiding van het leenstelsel te rechtvaardigen, beweert de minister vervolgens “dat een [Nederlandse] hogeropgeleide gemiddeld 1,5 tot 2 keer zoveel verdient als een afgestudeerde mbo'er” (p.6). Deze cijfers zijn uiterst misleidend, want het zijn rekenkundige gemiddelden over de gehele gediplomeerde beroepsloopbaan van de geboortecohorten 1944-1988, ongeacht de verschillen tussen wo en hbo en tussen mannen en vrouwen. Op basis van de beschikbare CBS-gegevens (2011 p.40) had zij iets anders moeten zeggen.³ In absolute zin bedroeg het mediane jaarinkomen van 40- tot 44-jarige mannelijke gediplomeerden van het mbo (bol 1/2/3/4), hbo (bachelor) en wo (drs/master) anno 2008 respectievelijk k€ 32,2 / 43,4 / 52,2. Het mannelijke verhoudingsgetal mbo/hbo/wo was dus slechts 1 : 1,35 : 1,6. In absolute zin liggen de corresponderende cijfers voor vrouwelijke gediplomeerden veel lager. Deze bedroegen anno 2008 respectievelijk k€ 16,4 / 24,4 / 32,1 per jaar (dat is inderdaad ongeveer 1 : 1,5 : 2). Verder had de minister erbij moeten aantekenen dat de historische verhoudingsgetallen voor mannen en vrouwen vermoedelijk in de toekomst zullen afvlakken: het minimum-uurloon blijft op peil maar het mediane inkomen van hoger opgeleiden zal zakken omdat er steeds meer hogeropgeleiden op de markt komen (Thijs Bol 2013).⁴

Wat de internationale vergelijking betreft, rammelt de kamerbrief aan alle kanten. De sluipende verhogingen van het Nederlandse collegegeld blijven ongenoemd. Het ontbreken van collegegeld in Duitsland, Noorwegen en Zweden wordt kunstig weggepoetst, evenals het bestaan van indirecte subsidies die elders aan studenten worden toegekend. De buitenlandse kinderbijslag- en belastingfaciliteiten ten gunste van studenten of hun ouders worden weggemoffeld. Er wordt geen aandacht besteed aan het uitgebreide (merit- and need-based) beurzenstelsel in andere landen, evenmin als aan de kortingen die elders op het collegegeld worden verleend. De nodige faciliteiten voor werkstudenten worden doodgezwegen. Kortom: de minister heeft geen enkele moeite gedaan gebruik te maken van de beschikbare gegevens (Cheps 2013 p.188) om eerlijk en kritisch te toetsen of de Nederlandse stufiplannen in het licht van buitenlandse stelsels door de beugel kunnen.⁵ Voor haar geldt als enig criterium dat studenten en hun ouders financieel mogen worden uitgeknepen zolang de baten en kansen van een wo- of hbo-studie naar hun taxatie tegen hun kosten en risico's opwegen.

Wes Holleman

weblog onderwijs 7-4-2013

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/04/05/kamerbrief-over-het-hoofdlijnen debat-studiefinanciering.html>

² [http://nl.wikipedia.org/wiki/Kinderbijslag_\(Duitsland\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Kinderbijslag_(Duitsland))

³ <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/F5336C46-8EF5-444B-9ABA-C266CD41B5DE/0/2011x4213.pdf>

⁴ <http://www.uva.nl/nieuws-agenda/agenda/alle-evenementen/content/promoties/2013/03/nationale-context-bepalend-voor-succes-hoogopgeleide-op-arbeidsmarkt.html>

⁵ <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/03/31/international-experiences-with-student-financing-tuition-fees-and-student-financial-support-in-perspective/international-experiences-with-student-financing-tuition-fees-and-student-financial-support-in-perspective.pdf>